

САДРЖАЈ:

ПРВИ ДЕО

ПОЈМОВНИ АСПЕКТИ БАНКАРСТВА

I. ПОЈМОВНИ АСПЕКТИ БАНКАРСТВА	2
1. НАУКА О БАНКАРСТВУ	2
2. ПОЈАВА И РАЗВОЈ БАНАКА	5
2.1. Развојне фазе	5
2.2. Теоријска заснованост периодизације развоја банака	5
3. ПОЈАМ БАНКЕ	7
4. ТЕОРИЈА БАНКАРСТВА	12
4.1. Теоријске концепције	12
4.2. Концепт ликвидности банака	12
4.3. Значај ликвидности	12
4.4. Детерминанте ликвидности банака	20
4.4.1. Структура извора резерви ликвидности	24
4.4.1.1. Примарне резерве ликвидности	24
4.4.1.2. Секундарне резерве ликвидности	26
4.4.1.3. Кредити за ликвидност	28
4.5. Специфичности политике ликвидности банака	32
5. Карактеристике банака, тенденције у банкарству	35

II ИНСТИТУЦИОНАЛНИ АСПЕКТИ БАНКАРСТВА

1. ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ФИНАНСИЈСКОГ СИСТЕМА	36
1.1. Дефинисање оквира анализе финансијског система	36
1.2. Институционални концепти: монетарни систем - монетарно-кредитни систем - банкарски систем	37
1.3. Финансијски систем	39
1.3.1. Структурирање финансијског система	43
1.3.2. Финансијски систем заснован на банкама	44
1.3.3. Финансијски систем заснован на тржишту	46
2. ЕЛЕМЕНТИ БАНКАРСКОГ СИСТЕМА	48
2.1. Функционисање банкарског система	48

III ЦЕНТРАЛНА БАНКА

1. НАСТАНАК И ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	49
2. ОСНОВНЕ ФУНКЦИЈЕ ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ	51
2.1. Централна банка као носилац функције надгледања платних система	51

2.2. Централна банка као институција која обавља поравнање (settlement institution)	52
2.3. Централна банка као оператор и учесник у платним системима	53
2.4. Централна банка као регулатор платних система	54
2.5. Централна банка као „катализатор“ активности у платним системима	54
2.6. Централна банка као носилац функције надгледања	55
3. НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ	59
3.1. О Народној банци Србије	59
3.2. Органи народне банке Србије	61
3.3. Имовина, капитал, приходи и резерве Народне банке Србије	62
IV БАНКАРСКЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ	64
1. ВРСТЕ БАНАКА	64
1.1. Кредитно пословање	66
2. ЕМИСИОНА БАНКА	67
3. ДЕПОЗИТНЕ БАНКЕ	68
4. УНИВЕРЗАЛНЕ БАНКЕ	68
5. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ И ГРАНСКЕ БАНКЕ	69
6. ПОСЛОВНЕ БАНКЕ	69
7. ШТЕДНО-КРЕДИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	69
7.1. Поштанска штедионица	70
7.2. Штедионица	70
7.3. Штедно-кредитна организација	71
7.4. Штедно-кредитна задруга	71
8. ОСТАЛЕ БАНКАРСКЕ И ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ	72
9. ПОСТУПАК ИЗДАВАЊА ПРЕЛИМИНАРНОГ ОДОБРЕЊА ЗА ОСНИВАЊЕ БАНКЕ	73
9.1. Поступак издавања дозволе за рад банке	74
9.2. Однос банке према Народној банци	76
9.3. Одузимање дозволе за рад банке	76
10. РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАЈИ	77
11. БАНКАРСКА ТАЈНА	80
11.1. Обавеза чувања банкарске тајне	81
11.2. Изузеци од обавезе чувања банкарске тајне	81

ДРУГИ ДЕО	
БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ	
1. БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ	84
1.1. Врсте банкарских послова	88
1.1.1. Активни банкарски послови	92
1.1.1.1. Хипотекарни кредит	93
1.1.1.2. Конзорцијални кредит	94
1.1.1.3. Уговор о кредиту на основу залогe хартије од вредности	94
1.1.1.4. Стенд-бај кредит	94
1.1.1.5. Ломбардни послови	95
1.1.1.6. Реломбрдни послови	95
1.1.1.7. Есконтни послови	95
1.1.2. Пасивни банкарски послови	96
1.1.2.1. Новчани депозит	96
1.1.2.2. Уговор о депоновању хартија од вредности	98
1.1.2.3. Улог на штедњу	99
1.1.2.4. Банкарски текући рачун	100
1.1.2.4.1. Жиро рачун	101
1.1.2.4.2. Обавезе банке	102
2. УГОВОРИ О БАНКАРСКОМ НЕНОВЧАНОМ ДЕПОЗИТУ	104
2.1. Отворени депозити	104
2.2. Затворени депозити	104
3. ДЕПОНОВАЊЕ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ	105
3.1. Принципи трговања хартијама од вредности	106
3.2. Појам и извори	108
3.2.1. Појам и значај менаџе	110
3.2.2. Основна менична начела	112
3.2.3. Менични елементи	113
3.2.4. Меничне радње	114
3.2.5. Престанак меничног права и обавезе	117
3.3. Чек	118
3.3.1. Карактеристике чека	118
3.3.2. Врсте чекова	119
3.4. Складишница	121
3.5. Коносман (теретница)	122
3.5.1. Карактеристике коносмана(теретнице)	123
3.5.2. Врсте коносмана (теретнице)	123
3.6. Берза	125

3.6.1.	Берзанско тржиште	126
3.6.2.	Блок трговање	126
3.6.3.	Начела етичког кодекса	127
3.6.4.	Недозвољене радње на Берзи	129
3.6.5.	Принципи трговања хартијама од вредности	130
3.6.6.	Трговина дериватима и другим финансијским инструментима	131
3.6.7.	Трговина на берзи	133
3.6.8.	Ванберзанско тржиште	135
3.7.	Благајнички Записи	136
3.8.	Пензиони Фондови	136
3.8.1.	Чињенице о пензионим фондовима у Србији	137
3.9.	Инвестициони фондови	138
3.9.1.	Зашто улагати у инвестиционе фондове?	138
3.9.2.	Ко управља инвестиционим фондовима?	139
3.9.3.	Врсте инвестиционих фондова	139
3.9.3.1.	Врсте отворених инвестиционих фондова	140
3.9.4.	Нето вредност имовине фонда	141
3.9.5.	Портфолио	141
3.9.6.	У шта се може улагати имовина отвореног инвестиционог фонда?	141
3.10.	Акције	146
3.10.1.	Карактеристике акција	147
3.10.2.	Врсте акција	148
3.10.3.	Докапитализација	150
3.10.4.	Трговине акцијама	151
3.10.5.	Примарна емисија акција-прво издавање акција	152
3.10.6.	Фундаментална анализа акција	153
3.11.	Брокерска кућа	154
3.12.	Обвезнице	155
3.12.1.	Основни елементи обвезнице	155
3.12.2.	Врсте обвезница	156
3.12.3.	Номинална, књиговодствена и тржишна вредност обвезница	160
3.13.	Благајнички и комерцијални запис	162
3.14.	Цертификат о депозиту	163
3.14.1.	Врсте сертификата по депозиту	164
3.15.	Финансијски деривати	164
3.15.1.	Врсте финансијских деривата	165
4.	УГОВОР О СЕФУ	166

II КРЕДИТНИ ПОСЛОВИ	167
1. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КРЕДИТНИХ ПОСЛОВА	167
2. КАРАКТЕРИСТИКЕ УГОВОРА	168
3. ПРАВНА ПРИРОДА УГОВОРА	168
4. ВРСТЕ УГОВОРА О КРЕДИТУ	169
4.1. Кредити према намени	169
4.2. Кредити према начину обезбеђења	172
4.3. Кредити према начину враћања	173
4.4. Кредити према њиховом трајању	173
5. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УГОВОРЕНИХ СТРАНА	173
5.1. Обавезе банке	173
5.2. Обавезе корисника кредита	174
6. ПОСЕБАН НАЧИН ПРЕСТАНКА УГОВОРА О КРЕДИТУ	175
7. ПОСЕБНА ВРСТА УГОВОРА О КРЕДИТУ	176
7.1. Уговор о кредиту на основу залогe хартије од вредности	176
7.2. Есконтни посао	177
7.3. Уговор о факторингу	178
7.3.1. Историјат факторинга	179
7.3.2. Факторинг	180
7.3.3. Врсте факторинга	180
7.3.4. Функције факторинга	181
7.3.4.1. Финансирање	181
7.3.4.2. Осигурање наплате (делкредере функција)	182
7.3.4.3. Услужна функција	182
7.3.5. Учесници у факторингу и њихове обавезе	182
7.3.6. Предности и недостаци факторинга	183
8. ФОРФЕТИНГ	184
9. КРЕДИТНА ЛИНИЈА	186
10. ЛОМБАРДНИ КРЕДИТ	188
11. КРЕДИТ ПО ТЕКУЋЕМ РАЧУНУ	190
12. ТРОШКОВИ КРАТКОРОЧНОГ ФИНАНСИРАЊА	191
13. МЕСТО И УЛОГА ФИНАНСИЈСКИХ СИСТЕМА У ТРЖИШНОЈ ПРИВРЕДИ	193
13.1. Учесници на финансијском тржишту	194
13.2. Значај и улога финансијског тржишта	197
13.3. Подела и врсте финансијских тржишта	200
13.4. Основне карактеристике развијених финансијских тржишта	204

13.5. Сврхе и циљеви законског регулисања финансијских тржишта.....	207
13.6. Ефикасност финансијских тржишта	209
13.7. Сегменти финансијског тржишта.....	211

III ПОЧЕТАК И РАЗВОЈ МОБИЛНОГ БАНКАРСТВА

1. МОБИЛНО БАНКАРСТВО.....	214
1.1 Перспективе развоја м-банкарства.....	216
1.2 Искуства САД и Канаде у м-банкингу	216
1.3 Европска искуства у е-банкингу.....	218
2. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА ТРЖИШТА МОБИЛНОГ БАНКАРСТВА У ЕВРОПИ	219
2.1. Графички прикази истраживања м-банкинга у Европи	221
3. ПОТЕНЦИЈАЛНИ БЕЗБЕДНОСНИ ПРОБЛЕМИ У РАЗВОЈУ МОБИЛНОГ БАНКАРСТВА.....	224
4. ЕЛЕКТРОНСКО БАНКАРСТВО.....	225
4.1. Појам и настанак електронског банкарства.....	225
4.2. Ризици електронског банкарства	229
4.3. Банкарство на даљину.....	231
4.3.1. Кућно банкарство	231
4.3.1.1. ПЦ банкарство.....	234
4.3.2. СМС банкарство.....	235
4.3.3. Интернет банкарство	236
4.4. Историјски развој електронског банкарства	240
4.5. Електронске картице	241
4.6. Дистрибутивне мреже даљинског банкарства	242
4.7. ПОС Систем.....	244
4.8. Плаћања великих вредности.....	245
4.9. Системи нето поравнања.....	246
4.10. Систем бруто поравнања.....	247

IV БАНКАРСКИ РИЗИЦИ

1. ПОДЕЛА РИЗИКА	248
2. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА У БАНКАРСКОМ ПОСЛОВАЊУ.....	249
2.1. Базелски комитет за супервизију банака.....	249
2.2. Базелски принципи и њихове карактеристике.....	251

2.3. Примена Базел стандарда код нас	258
3. РИЗИК ЛИКВИДНОСТИ.....	259
4. ТРЖИШНИ РИЗИК.....	260
4.1. Каматни ризик.....	262
4.2. Девизни или валутни ризик.....	263
4.3. Ризик девизних курсева	263
4.4. Value at Risk – вредност изложена ризику.....	265
5. РИЗИЦИ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ.....	267
6. РИЗИК ВАНБИЛАНСНИХ АКТИВНОСТИ.....	268
7. РИЗИК ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ	268
8. РИЗИК ПЛАЋАЊА.....	268
9. РИЗИЦИ УЛАГАЊА У БАНКЕ	269
10. РИЗИЦИ ОКРУЖЕЊА	269
11. ОПЕРАТИВНИ РИЗИК.....	269
11.1. Приступи мерењу оперативног ризика.....	270
12. РИЗИК НЕСОЛВЕНТНОСТИ.....	271
13. ПРАВНИ РИЗИК.....	272
14. РЕПУТАЦИОНИ РИЗИК	272
15. СТРАТЕШКИ РИЗИК.....	273
16. КРЕДИТНИ РИЗИК	273
16.1. Анализа кредитне способности	275
16.2. Ризик земље	276
16.3. Посматрање кредитног ризика у банкарској књизи и у књизи трговања.....	277
16.4. Мерење кредитног ризика.....	278
16.5. Екстерна оцена кредита.....	279
16.6. Ризици у електронском банкарству.....	280
У МЕЂУНАРОДНО БАНКАРСТВО	
1. ТЕОРИЈА МЕЂУНАРОДНОГ БАНКАРСТВА.....	283
2. ДЕВИЗНИ СИСТЕМ	284
3. ДЕВИЗНА ПОЛИТИКА.....	286
4. ПОЈАМ И ВРСТЕ ДЕВИЗА	287
5. ВРСТЕ МЕЂУНАРОДНИХ ПЛАЋАЊА.....	289
6. ДЕВИЗНИ КУРС	291
7. ДЕВИЗНО ТРЖИШТЕ.....	292

VI РАЧУНОВОДСТВЕНО ОБУХВАТАЊЕ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА

1. ФУНКЦИЈЕ И ЗНАЧАЈ БАНКАРСКОГ РАЧУНОВОДСТВА..... 293
2. БИЛАНС СТАЊА БАНКЕ..... 295
3. БИЛАНС УСПЕХА БАНКЕ 296
4. МОДЕЛ САНАЦИЈЕ И СТЕЧАЈА БАНАКА 298
- 4.1. Фузије и аквизиције банака 299

ТРЕЋИ ДЕО

МАРКЕТИНГ У БАНКАРСТВУ

1. МАРКЕТИНГ ПРИСТУП..... 302
  - 1.1. Златне нити маркетинга 304
  - 1.2. Принцип сегментације..... 305
  - 1.3. Принцип таргетирања 306
  - 1.4. Претпоставка позиције менаџмента банке 308
  2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И УПРАВЉАЊЕ БАНКОМ 310
  - 2.1 Оснивање и организовање банке по ИСО стандардима 310
  3. УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ РЕСУРСИМА 311
  - 3.1. Људски ресурси 311
  - 3.2. Понашање индивидуе у банци 314
  4. УПОТРЕБА МОТИВАЦИЈСКИХ ТЕХНИКА
У МЕНАЏМЕНТУ ЉУДСКИХ РЕСУРСА..... 315
  - 4.1. Активности и импликације за менаџере..... 316
  - 4.2. Људски ресурси и стратегијски менаџмент 318
- ЛИТЕРАТУРА..... 321